

Minister-president M. Rutte
secretariaatmp@minaz.nl

Minister van Economische Zaken en Klimaat E. Wiebes
ministerezk@minezk.nl

G40 Stedennetwerk
P. Depla
voorzitter
burgemeester@breda.nl
Tel: 076-5724770
Postbus 90156
4800 RH BREDA
www.G40stedennetwerk.nl

Datum: 26 maart 2019

Onderwerp: uitvoering Klimaatakkoord
G40-steden

Geachte heer Rutte en heer Wiebes,

De G40 is de netwerkorganisatie van veertig grote steden in Nederland en vertegenwoordigt ongeveer 5,5 miljoen inwoners. De G40-steden hebben met belangstelling kennisgenomen van de doorrekeningen van het PBL op het Klimaatakkoord en de bijstellingen die het kabinet vervolgens heeft aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer d.d. 13 maart (DGKE-K/19048584).

De steden juichen toe dat het kabinet nu kiest voor een eerlijker verdeling van de lasten tussen bewoners en bedrijfsleven. De CO₂-heffing voor bedrijven zien wij als een positieve bijdrage hiertoe. De vijf aanpassingen die het kabinet voorstelt om tot een definitief pakket aan klimaat maatregelen te komen zijn een stap in de goede richting. Als G40 willen we daar graag een zesde punt aan toevoegen, het betaalbaar en bereikbaar maken van de energietransitie voor de steden en hun inwoners.

Drie voorwaarden voor energietransitie woningen

Met rond 3.5 miljoen woningen in onze steden staan wij voor een enorme opgave. Per G40-stad zullen vanaf heden gemiddeld 9 woningen per dag moeten worden verduurzaamd. Voor het stedennetwerk als geheel zijn dit 360 woningen per dag tot 2050 om de doelstelling te halen. Dit kan niet zonder aanvullende middelen en garanties. De energietransitie in de steden kan alleen op een goede, zorgvuldige en snelle wijze worden gerealiseerd als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- geen extra woonlasten voor inwoners
- voldoende (financiële) middelen voor gemeenten om de coördinerende rol uit te voeren
- geen additionele kosten voor de steden.

Woonkosten neutraal -> iedereen moet mee kunnen doen

Wij zijn ervan geschrokken dat het PBL constateert dat voor een groep bewoners zelfs de meest gunstige financieringsconstructies voor de energietransitie ontoegankelijk zullen zijn.

Woonkostenneutraliteit dient ook te gelden voor deze groep mensen, veelal bezitters van een goedkope koopwoning. Wij verwachten dat het rijk komt met een oplossing om de transitie ook voor hen mogelijk te maken. Wellicht dat een fonds hiervoor een uitkomst kan bieden. Uiteraard denken wij hierover graag mee richting een oplossing.

Voldoende middelen voor steden -> gemeente coördineert, stimuleert en adviseert

Voor de opgave richting bewoners staat in het ontwerp Klimaatakkoord jaarlijks een bedrag van 50 miljoen euro tussen 2019 en 2021 voor alle gemeenten en provincies. Onduidelijk is welke taken aan dit bedrag zijn gekoppeld. Het PBL verwacht dat dit bedrag onvoldoende is. Wij delen deze opvatting. Alleen voor de inzet van mensen die bewoners gaan begeleiden, een absolute must om tot resultaten te komen, is voor de G40 steden een bedrag van ongeveer € 20 miljoen per jaar nodig. En dat is nog zonder de overige kosten voor bijvoorbeeld communicatie, afstemming met netwerkbedrijven, extra overleg met corporaties en administratie van leningen. Wij zullen op korte termijn een uitgewerkt overzicht aanbieden van taken en benodigde middelen om onze regierol waar te kunnen maken. Dit baseren we onder meer op ervaringen die wij nu op doen met de pilots aardgasloze wijken.

Geen additionele kosten -> duidelijkheid over governance warmte-infrastructuur

Voor de overgang naar aardgasloze wijken zullen bestaande aardgasnetten moeten worden ontkoppeld en/of verwijderd en zullen warmtenetten moeten worden aangelegd. Het is nog volstrekt onduidelijk wie hiervoor verantwoordelijk wordt én welke partij de kosten hiervan gaat dragen. De lasten kunnen niet bij gemeenten of inwoners neergelegd worden, tenzij deze onderdeel vormen van de budgetneutraliteit. Wij hebben op korte termijn behoefte aan helderheid over de governance en de financiële aspecten van de nieuwe warmtevoorzieningen.

Op deze aspecten ontbreken garanties en schieten de voorliggende afspraken nog tekort. Daarnaast willen we twee zorgpunten met u delen die het halen van de klimaatdoelstellingen bemoeilijken, te weten de keuze van de aan te pakken wijken en de positie van woningcorporaties.

Niet alleen 'makkelijke wijken' eerst -> ook stedelijke vernieuwing

Het PBL veronderstelt dat gemeenten zullen beginnen met de 'makkelijke wijken' waar weinig financieringsobstakels zijn (p. 73). Alleen met deze quick wins kunnen de door het PBL genoemde aantallen van tussen de 250.000 en 1.070.000 woningen tot 2030 gehaald worden.

Dit staat haaks op de visie van de G40 dat de energietransitie juist kan fungeren als motor voor stedelijke vernieuwing. De G40 wil energietransitie en stedelijke vernieuwing kunnen combineren en starten in de 'kwetsbare' wijken. De kostenbesparing en het extra comfort dat de transitie met zich meebrengt komt dan als eerste terecht waar die het hardst nodig is. Dit is veelal in oudere wijken.

Verhuurderheffing bemoeilijkt energietransitie woningcorporaties

De positie van woningcorporaties blijft ons zorgen baren. Wij merken dat corporaties hun rol willen pakken in de verduurzaming van hun woningvoorraad. Zij worden hierin ernstig bemoeilijkt door de doorwerking van de verhuurderheffing. Deze kost corporaties gemiddeld vier van de twaalf maanden per jaar aan potentiële inkomsten. Wij zijn dan ook van mening dat de verhuurderheffing volledig ingezet moet kunnen worden voor de energietransitie van corporatiebezit. De 100 miljoen die hiervoor nu in het ontwerp Klimaatakkoord is opgenomen schiet te kort.

Tot slot

Wij willen u met klem vragen bovenstaande te betrekken bij de uitwerking van het klimaatakkoord en treden hierover graag met u in overleg. Ook nodigen wij u uit voor een werkbezoek zodat we u de genoemde aspecten in de praktijk kunnen laten zien. Een brief met vergelijkbare strekking hebben wij ook verstuurd naar de woordvoerders EKZ van de Tweede Kamer.

We zien uit naar uw reactie.

Namens het G40 stedennetwerk,

Paul Depla, voorzitter

Sanna Munnikendam, voorzitter themagroep duurzaamheid